

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompai Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Az élet mozija

napról-napra új szenzációkat dob arra a hatalmas vászonra, a melyen az én, te, ő s a mindnyájunk drámája vagy komédiája lejátszódik.

Az élet nagy szenzációi között mint banális, megszokott jelenség könyveltetik el az a körülmény, hogy közeledik a földet és embereket melegítő tavasz, belelopja esiklandó illatát az enyhülő levegőbe s a márcziusi napfény nyomán zserdülő élet merészkedik mindenütt.

Ma, a mikor a vén Európa fáradt testén soha nem képzelt mértékben ég a világ, patakokban folyik a vér s a kultúra erejével megesiszolt fegyverek a kultúra életeért verekszenek s amikor az igazságban vetett hitünk egy szebb élet tavaszáról tud pasztelt rajzolni képzeletünk elé, a ma gyönyörű tavaszán talán megállás nélkül rohanunk el szabadságunknak magasztos dátuma mellett.

Talán a tarka térképek fölé hajolva, a szívünkhöz közel álló katonáinkra gondolva, meg sem zökkenünk, mikor a márczius tizenötödikének ibolyaillatos hajnala ránk köszönt. . . .

Lehet, hogy lesznek, akiknél érthetetlen lesz, hogy a háboru lelkesedése, a világ hatalmas dübörgése elhomályosította történelmünk legtüzesebb napjának idecsillámló fényét, ezek elfelejtik, hogy ma minden más ünneplés felesleges póz lenne, csak egynek van létjoga s ez a mi dicsőséges hőseinknek járó egetverő hozsánna.

A negyvennyolczas nagy napok hangulatteljes levegője, a magyar szabadságnak, mint egy csillogó drágakőnek napfényre hozása jól esett a magyarság s a haza nevére hangosabban dobogó szívünknek, de esoda-e, ha ma, amikor magyar szívek elnémulása, magyar életek bátor elmulása nyomán kell a magyarság fölényének és erejének méltó helyét megtalálnia, ma szivesebben néz az ember szemé a várt jövő, mint a lepergett mult elé. . .

Azután nem is érünk rá hangos ünneplésre. A szívünk belső zugában megifiodva ébred fel a tavaszi zsongás nyomán magyar szabadságunk tudata, de a másik perczen belemerülünk a mának világtörténelmi eseményeibe s belesodor

bennünket is az élet óriási drámáját lejátszó mozija a cselekvések szférájába.

Ma mindenki katona. Ma mindenki küzd — az egyik a vérevel, a másik a gyomrával, de mindenki az életeért és az élet szépségeért áll frontra.

Hogy az ideai tavasz mit hoz azon a fronton, ahol a bönbölő ágyuk szava dominál, az a sors hatalmas titka, no meg a központi hatalmak vezérkaraié; hogy az itthoni harcmezőn mi a czél és mi a kötelesség, az mindenki előtt markánsan megrajzolva áll.

Dolgozni, a verejtékkel nem törődve megfeszíteni a végső gráduisig erőnk izmait, nekifeküdni hittel, munkával és szeretettel a drága haza háládatos földjének s tőle várni s benne bizni, a gyümölcséből új élethez s ha kell egy új esztendő küzdelmeihez erőt meríteni — ez minden.

A élet mozija berrég, minden perc sok esztendő munkáját teszi tönkre, minden perczenek sok százezer perc új életét kell megteremtenie.

Aki lemarad ebből a nagy hajszából, annak nincs joga várni az eredményeket, aki nem érzi a mai tavasz hatalmas lüktetését, annak nincs és nem lehet joga a büszkeséggel kiejthető magyar névre.

A nagy háboru kis történeteiről.

Nincsen olyan nagy, a mi parányokból ne állana. A Csimborasszó épp úgy parányikból áll, mint a csendes Oczeán; a legnagyobb hőstett is rendszeresen egymásután következő parányi események láncolatából alakul s a női szépség is csak tetszősen, egymáshoz illesztett sejtékből vette eredetét.

A nagy háborut is piczi epizódok, parányi események, apró történetek milliárdjai teszik nagygyá, nemcsak azt értve, mi kint történik a harcmezőn vagy a diplomaták asztalainál, hanem azt is, ami „hinter der Front” folyik itthon.

Azt gondoltuk volna, mi háborut nem ért generáció, mikor a mohácsi vérszól olvastuk vagy tanultuk a históriát, hogy mikor az történt, akkor senki sem dolgozott, hanem mindenki az ütközetet, illetve annak előzményeit vagy a következményeit nézte.

Pedig dehogy!

A csizmadia varrt, a kovács patkolt, sőt némelyek mulattak is.

Ma is úgy van. Az itthonmaradottak végzik a munkájukat, a harcosok pedig védik a határokat. Egyik a másik dolgával csak a nyugalomra szánt időben törődhetnek vagy foglalkozhatnak.

A békeidőből ismert események sem vesztek

ki, a szabónál most is sokan adósok maradnak; vannak most is leforrázott gyerekek, verekedő cigányok, szerelmi drámák, villamos elgázolások, hófúvások stb., sőt még nénémasszonyék is megeresztek egy kicsit a nyelvüket a kutnál, fonóban, a pletykázás irányában, bizonyára, hogy le ne szokjanak róla a háboru alatt.

A nagy háboru történetét majd megírják a krónikások, ki dióhéjban, ki bő lére eresztve.

Lészen abban szó mindenről, az elejéről, a lefolyásáról és a békéről, lesz szó a hadvezérekéről, diplomatákról, sőt bizonyára a királyokról is, el is olvassa, aki olvasni tud és a megszerzésére elegendő pénzzel rendelkezik.

Tanítani fogják az iskolákban s akkor ismerjük meg igaz nagyságában azt a gigászi küzdelmet, mikor majd világosan látjuk a horribilis számokat, arányokat.

Procius egomet mihi! Legközelebb vagyunk azonban önmagunkhoz.

Minden esetre érdekelni fog úgy bennünket, mint a harcmezőről majdan visszatérőket a nagy háboru története, mert akár aktív, akár passzív résztvevői voltunk a háborunak, az bizonyos, hogy szenvedő alakjai voltunk, az egyik kisebb, a másik nagyobb mértékben; de ez csak nagy általánosságban érdekel majd, míg lakóhelyünknek története, mely a háboru ideje alatt folyt le, közvetlen érdeklődésünket elégitené ki.

A mai mozgalmas időkben, mikor az események oly gyors egymásutánban kergetik egymást, még az itthon levők sem tudnak minden dologra határozottan visszaemlékezni, hát majd a harcmezőről hazatérő hősök honnan tudják meg, hogy mi is történt addig, míg ők a tüzhelyért és az oltárért áldoztak, a faluban, a lakóhelyen? Mikor visszatérnek, sem tudnak meg mindent tisztán, hát még husz-harmincz év multán, hogy mi is történt hát a nagy háboru alatt. Ki volt akkor a bíró, a pap, a tanító, kik voltak az előjáróság tagjai, kik haltak hősi halált, kik kaptak kitüntetést; kik születtek és haltak el; miféle nevezetesebb esemény történt a faluban, hány harcoszt küldött a falu a haza védelmére, név és szám szerint, kik lettek hadiárvák, hadiözvegyek, ki volt hadifogoly és hol, meddig?

A falunak is van története s hogy sok feljegyezni való van benne, azt csak az tudja, aki ott él a faluban és bele tud látni a népéletbe.

Németország legkisebb falujában is írják már a helyi történetet s hogy a németek nem szokták haszontalanságra pazarolni az időt, annyit a nagy háboru alatt megtanulhattunk róluk.

Ugy e nem egyszer hallunk idősebb bácsikat beszélgetni, amint a „forradalom előtt”, a „forradalomkor”, a „forradalom után” terminusokat emlegetik. Legtöbbször vitatkozni szoktak az „előtt”, a „kor” és „után” felett.

Azt mondhatná erre valaki: nagyon jól is van ez így, legalább a vitatkozással elűtötték az időt az öregek, hadd maradjon minden a régiiben. Én azt mondom, hogy — eltekintve az ilyen vitatkozások alkalmával, előfordulni szokott „bocsásd el a hajam” című társasjátéktól, — nem igen sok időnk leszen nekünk a vitatkozásra, sem pedig a fogadásokra, hanem

az új, nagy Magyarország felépítése veszi majd el minden időnkét, melynek szolgálatába szegődjön minden magyar, a mágnástól a pörig.

A vita tárgya csak egy lehet: ki az, ki e nagy munkában sehogy vagy csak tessék lássék módon vett részt? A „ráérünk arra még” ideje letűnt s várjuk az új, a szebb kor eljövételét s ez „jönni fog, mert jönni kell.”

En Magyarországot nem a „barbár” németektől félttem, hanem azoknak a kulturájától, mert, ha Magyarország nem törekszik a német kultúrával hasonértékű kultúrára, akkor is jönni fog, de nem a nagyszerű halál, hanem a lassu, de biztos elnémetesedés.

Azért azt vélem, hogy pótolhatatlan mulasztást követnének el, ha meg nem íránk „Községünk története a nagy háború alatt” című helyi történelmet s azt a hiteles, bizonyos adatokkal át nem adnánk az utókornak. Szécsi István.

Világháború.

A háború lángja most is a két szélső vonalon lobog leghevesebben, t. i. nyugaton és keleten.

A nyugati: francia-angol front harcrai, főleg a Verdun mellett lefolyó harcok mindinkább egy nagymérvű offenzíva képét kezdik föltüntetni. A Verdun erősségei körül elfoglalt terület már több mint 170 négyszög kilométer. Ez ugyan magában nem volna jelentékeny dolog két hét alatt, de ha tekintetbe vesszük, hogy egy nagy állam hadi ereje védi azokat az erősségeket és csak lépésről-lépésre engednek a támadó erőnek, a melynek folytonos ágyutűz és ellentámadások közt kell előnyomulnia: akkor méltányolni fogjuk a lassu, de biztos előhaladást ezen a háromszorosan is védett területen egy hatalmas erősség falai előtt. — Verdun körülvevő erődsorozat északkeleti sarkán mindjárt az elején sikerült rést ütniök, de ez a rés még igen szűk, nem elég arra, hogy azon át nagy seregek fölvonulhassanak, azért a németek előkészítik Verdun ostromát, de ezek az előkészületek sok és kemény küzdelemmel járnak. Nagy és folytonos erővel el kell nyomni a francia csapatokat az erődítések környékéről, kihasználni a hadi taktika fortélyait, hogy az ellenséget a visszavonulásra kényszerítsék az erődítések környékéről. Annyira haladtak már ebben a munkában, hogy több mint félkörben körülzárja Verdun erődítéseit a kemény német vasgyűrű.

Legelőször egyenes rohamban haladva, Douaumont erődöt foglalták el a németek, Douaumont falut azonban a francziák ellentámadása egyidőre visszafoglalta és napokig hullámozó harcok után végre ez is egészen a németek birtokába került. Ezután még Verdun északi részén vetették meg a lábukat napokig tartó kemény harcok után a Maas folyóig.

Egyidejűleg Verdun keleti oldalán a Veuvre sikágon folytak rettentő tusák, a melyek Hardaumont erődítéseinek elfoglalására vezettek, majd a sikág szélig jutottak: a Cote Lorraine dombvidékeig, vagyis Verdun erődjeinek közvetlen közelébe. Ennek a területnek déli végén azonban a francziáknak egy veszedelmes ékalaku benyulása volt a német hadállásokba, a honnan a francziák sikerrel kezdhettek volna ellentámadásba. Ezt a kiálló éket a németek a múlt héten letörték Fresnes falu elfoglalásával. A falu elfoglalása nem ment könnyen: két napi nehéz küzdelem árán

juthattak hozzá. Első napon még a falu egy részén a francziák ott maradtak, másnap azonban onnan is kiverték őket, 700 nál több foglyot ejtve. Fresnes Verdunnek délkeleti szögleténél délebbre fekszik, ez a gyűrűnek déli vége.

Az erősség tulsó, északnyugati oldalán is előtörték a németek. Előbb a Maas folyó partjain iszonyu ágyuzások vezették be a küzdelmet, a melynek során a németek a Maas nyugati oldalán is betörték a francia hadállásokba. — Előbb, francia jelentés szerint, elfoglaltuk Forges falut, erről a németek elfeledtek jelentést tenni a sok küzdelemben, majd folytatva az előtörést, Betincourtól délre 2 falut elfoglaltak s az ottani francia hadállásokban 3300 foglyot ejtettek, 10 ágyut és sok hadiszert zsákmányoltak.

Legujabban Vaux falut és erődöt elfoglalták több kisebb erőddel együtt s így a rés már szélesebb lett.

Igy állanak a harcok Verdun körül és az eddigi harcokból és a helyzetből láthatjuk, hogy a németek lassan, de biztosan haladnak Verdun körülzárása vagy elfoglalása felé. Ha harcaikban látszólag szünet áll is be egy-két napra, azt a kitűzött nagy feladat nehézségei magyarázzák meg.

Érzi itt mind a két fél, hogy élet-halál harcról van szó és megtesznek a francziák is mindent, a mi tőlük kitelik. Saját frontjuk egy részét ismét átadták az angoloknak, hogy több erőt vihesse nek a fenyegetett pontokra, sőt arról is beszélnek, hogy front mögötti szolgálatra olaszokat fognak alkalmazni.

De nemcsak Verdun mellett folynak a harcok, hanem Maison de Champagne mellett is előhaladtak a németek, továbbá az Argonnokban La Chalade mellett. Az angolokkal is megütköztek s azok előbb egy árkot visszafoglaltak tőlük, utóbb a németek Vermellesnél visszaverték az angol csapatok előtöréseit.

Az olasz harctereken és a Balkánon általában csend uralkodik.

Az orosz harctér azonban északkeleten kezd élénkülni. Előbb a legészakibb részeken Dünaburg és Riga táján voltak kisebb harcok; ott az orosz támadásokat a németek visszaverték. Legujabban pedig mi vagyunk a támadók. Három helyről jött jelentés sikeres támadásokról.

Karpilovka táján Volhyniában József Ferdinánd főherceg vezérezredes csapatai betörték az oroszok elsáncolt állásaiba és elfoglalták azokat. Tarnopoltól északnyugatra a mi seregeink szintén betörték az oroszok sánczaiba s azokat 1000 méter hosszúságban elpusztították.

A Rokitno mocsaraktól északra Baranovicsi táján szintén előtörték a vasutvonal ellen s a szállító vonatokat pusztították.

A Dnyeszter mellett és a besszarábiai határon pedig élénk tűzéri harcok folytak.

Ugy látszik, az oroszokkal szintén lesznek mostanában harcaink és mintha mi lennénk a támadók.

Tehát nyugaton és keleten egyszerre harcolunk.

A legszélső keleten, Kis-Azsiában és Mezopotamiában nem olyan jól áll már a törökök ügye, mint azelőtt.

Az angolokkal ugyan megbirkóznának Mezopotamiában, de az oroszok, úgy látszik, Ázsiában sikereket értek el. Erzerum elfoglalása után Trapezunt ellen indultak, de oda nem értek, hanem nehéz volna a törökök helyzete, ha Erzingamot csakugyan elfoglalták, mint az oroszok jelentik. Bitlisz elfoglalása a Van tó mellett szintén nehezíti a törökök helyzetét. Azt írják, hogy a törökök hősiiesen harcoltak, az ütegek védői egyik helyen utolsó emberig elestek.

Perzsián keresztül szintén veszedelmesen közeledik az orosz sereg Bagdad felé, bár még elég távolságra van onnan és van idejük a törököknek erősítéseket küldeni.

Tengeri és levegői harcok is folytak, főleg az angolok ellen.

Az angolok most Portugáliát akarják ellenünk beugratni s az amerikaiakat hangolják a németek ellen.

A katonai beszállásolás kérdéséhez.

(Hogy oldja meg Szolnokmegye a kérdést? — Nagykanizsa város határozata.)

Alaposan pertraktált téma ez, amely azonban aktualitását sokáig nem fogja elveszteni.

A városi képviselőtestület s a rimaszombati polgármester ismert határozatai másodfoku elbírálság végett a vármegye alispánjánál vannak, de valószínű, hogy a másodfoku intézkedés sem fog végérvényes döntés jellegével birni, mert hova tovább egy általános problémává vetődik fel a katonatiszti s általában a katonai beszállásolás kérdése.

Az elmúlt héten, tudomásunk szerint, több magyarországi város és vármegye zöld asztalánál megjelent a beszállásolás fogas kérdése s mivel különösen a szolnokmegyei közgyűlésről irt referáda bírhat különösebb érdekességgel, azt e helyen adjuk:

Jásznagykunszolnokmegye 1915. júniusában kimondotta, hogy a beszállásolási kártalanítások fedezése céljából 300.000 korona kölcsönt vesz föl, a beszállásolási alap javára 2% megyei pótdadót szavazott meg és fölterjesztésben az idetartozó összes terheknek az állam terhére való elvállalását és azok megfelelő részének előlegezését kérte, annak kijelentése mellett, hogy a jövőben kártalanításokra nem hajlandó pótdadót megszavazni: A belügyminiszter a főjegyző által előterjesztett leiratában feloldja ezeket a határozatokat. A leirat szerint a beszállásolásért a szabályszerű katonai megtérítésen felüli kártalanítás sem a hadügyi, sem a honvédelmi tárca terhére nem engedélyezhető. A vármegyének sem kötelessége, hogy ilyen kártalanítást fizessen. Az 1879. évi XXXVII. törvényezikk csak megengedi, hogy a megye az ilyen terhek arányosabb megosztása érdekében pótdadót vessen ki, de nem kötelezi erre a megyét. A megye méltányosságától függ, hogy ezt a terhet kívánja-e enyhíteni. Az idézett törvény csak a béke idején való beszállásolásra vonatkozik. Az előadó főjegyző utalt a megye szinte páratlan hazafias áldozatkészségére, a melyet a fronton való és a front mögötti harzképesség fentartása és fokozása érdekében tanúsított és elfogadásra ajánlotta az állandó választmánynak azt a javaslatát, hogy a közgyűlés tartsa fenn júniusi határozatát azzal a kijelentéssel, hogy a megye kötelezettnek érzi magát a szállás-kártalanítások kiutalására és azoknak az állam terhére való átvételét ezuttal is kéri és az alispánt a kiutalások folytatására fölhívja. Ezt a javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Érdekes a következő hír is:

„Nagykanizsa városának a vármegye részéről körülbelül kétszázötvenezer korona beszállásolási díj járna. A vármegye, mivel a beszállásolási alap kimerült, elhatározta, hogy ezen összeg kifizetésére zalamegyei pénzügyektől kölcsönt vesz föl, a kölcsön visszafizetése céljából pedig fölemeli a megyei pótdadót. A belügy-

minisztérium azonban megsemmisítette a határozatot és így a szóban lévő elszállásolási költségek a várost terhelnék. A „Zala” értesülése szerint a város keresettel támadja meg a megyét és a pörbe bevonja a belügyminisztériumot is.

Szóval nehezen megoldható problémaként felüti több helyen a fejét a beszállásolási teher mikénti viselésének kérdése s ezek után kíváncsian várjuk, hogy nyer megoldást a Rimaszombat város eddigi 35.000 koronás kiadása s a környékbeli községek beszállásolási költségeinek megtérítése.

Színház.

Csütörtök este befejeződött a rövid színi-szezonunk s most már merészebben állíthatjuk be azt a leszűrődött véleményt, amelyet eddig csillogó ezüstpapirosokba kellett rejtetni, mert nem lett volna emberies dolog bárkit is elriasztani a színházba járástól.

De nem is lett volna indokolt. A helyi sanyaru viszonyok között a Farkas Mihály társulata kielégítő volt, bár sokban messzi állott attól, hogy abszolút művészi értékeket produkáljon. Kár volt, hogy különösen a legutóbbi napokban a társulat személyes intrikái kikerültek a deszkákra s rovására mentek a játék művészi nivójának.

Általában az az impresszió, hogy ezzel a társulattal s ennek hézagait kiegészítve a megfelelő technikájú színpadon teljesen kitudhatná a társulat elégteleni mindazokat a kívánságokat, melyekkel Rimaszombat közönsége fellephet.

*

Szombaton Nádassy és Molnár jutalomjátékául egy régi népszimű ment meglehetősen ügyetlenül átírva. „A magyar baka és a sváb leány” a „Náni” meséjére készült, de teljesen nélkülözi a népsziművek zamatos levegőjét. Az előadást szép közönség unatkozta végig. Igen furesán hatott, hogy a Molnár jutalomjátéka volt s szegénynek egy tisztességes mondatból sem állott a szerepe. Nádassy tele volt igyekezettel, Ernyey elég jó volt, Schmidt Etel, mint mindig, most is kitűnő volt.

Vasárnap két előadás volt, mint rendesen. Az egyik délután 4 órakor „Vagy ő, vagy senki” operett félhelyárral. Este elég szép számu közönség előtt „Korzó szépe” énekes bohózatot adták. Az előadás a sikerültebbek közé tartozik. Gyulay Gizella kedvesen játszotta a leány szerepét s éneke is kellemesen csengett. Molnár János a lengyel főnemes szerepében ügyesen forgolódott. Ernyey partnerével, Dinnyési Katóval elég jó alakítást mutatott be. Jóízű volt Csolnakossy Vas Tóbiás szerepében s a háttér és a zene harmonikus kiegészítést szolgáltatott.

Hétfőn nem volt előadás.

Kedden Ernyey János jutalomjátékául „A kisasszony férje” című vígjáték került színre. A női szerepekben Schmidt Etel adott gondosan kidolgozott alakítást. Nádasi Miczi igen temperamentumos volt Nelli szerepében. Két kis leánya: Fráter Ilonka és Maros Rózsika bátran, ügyesen lépett a lámpák elé. Ernyey a képviselő szerepét adta, Csolnakossy a földbirtokeket, Molnár Halmay Bercezi szerepében ügyeskedett s az ensemble egészben véve sikerülten játszott. Közönség volt szép számmal, megtelt a terem.

Szerdán „Ezüst pille” operettet játszták kevés számu közönség előtt — kevés dícséretreméltó módon. A darab némely része nem volt érthető a kihagyások miatt s néhány szerepeiket nem tudták jól s félszegen, ügyetlenül játszottak. De kiemelésre méltók Nádasi Miczi, Schmidt Etel, Molnár János és Farkas Mihály, a kik törekedtek megmenteni, a mi a darab sikeréből menthető volt.

Csütörtökön bucsuelőadásul és a Csolnakossypár jutalomjátéka gyanánt „Kabare” volt. A program összeállítása mérsékeltén sikerült s a szép közönség több elevevéget várt. Nyomottá tette a hangulatot a színtelen és vontatott konferálás, amelyből kimaradt a konferálások főkelléke: a szellemesség. — Ernyey úgy látszik csak betanult szerepben van otthon a színen.

Az estnek kétségkívül egyedüli kabarészá-

mait a Schmidt Etel szereplése adta, aki tüzes temperamentummal, kedves közvetlenséggel és mindig művészi tartózkodással adta le sikerült számait. Igen sok és meleg tapsot kapott. Tőle bucsuzott a közönség a legszeretetteljesebben. A Molnár-pár is kedves és kabarészerű volt. Csolnakossy érzéssel énekelt, Gyulay Gizella számai nem voltak a kabaré keretek közül való. Egy kis egyfelvonásosban kedves volt. A zongoránál Lambert karmester ült s itt ismerjük el ismételtén diszkrét és rutinos kíséretét.

*

Azután sötét lett a Hungária nagytermében s a festett világ helyén megül a szürke por s várja, mikor csendül újra meg a csengő s mikor lesz már egyszer végig meleg, zajos színházi szezonunk, amikor elül minden diszharmónia és egybeforr a művészet ereje s a közönség izlése.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok.

apró feljajdulások vagy néha ártatlan felsőhajtások témái között bőségesen válogathatók e héten. Nem irtam régen s így nagy a restancziám bennük. A legfontosabbakat és a sürgőseket megírom. A többi várhat.

Akiknek van nálam ebbe a rovatba protezsált mizériájuk, azoknak is várniok kell, mert elvégre másnak is kell lenni a lapban.

*

Nem is egy, de több levél ir a vasutról s a vasuti menetrend újabb korlátozásáról. Siralmas jeremiádk zengenek arról, hogy a világ végére jutottunk, hogy jótormán csak egyszer látogat meg bennünket a kultura nagyszerű paripája: a vonat.

Igaz. Minden levél igaz és én még sem irok dörgelemeket sem a Máv. sem a helyi hatóságaink ellen, amelyek ezt a békát is lenyelik, hanem a szerkesztői üzenetek helyett itt üzenem meg a válaszem, amely ekképen hangzik:

„Sem szép, sem ezélszerű nem lenne, ha ilyen nagyobbára kényelmi kérdések miatt kritika tárgyává tennék egy oly intézkedést, melynek a háborúval szerves összefüggése van s amelynek bizonyára nem az a háttér, hogy az utazó közönség idegeit végtelenségig froclizza... Türelem!”

*

Irtam már egyszer a jégről s most, hogy a vidéki lapokban sűrűn szerepel ez a téma, kötelességem újra írni róla.

Losonc példál a jéggyárat már üzembe helyezte s a termelendő jeget egy sürgősen építendő amerikai jégverembe helyezi el. A többi városok is energikus preventív intézkedéseket tesznek, hogy a nyár ne találja jég nélkül őket.

Igen jól esne és megnyugtatólag hatna, ha azt látnók, hogy a mi illetékes tényezőink is érzik, mit jelent a jelen tej és egészségi viszonyok között a jégszükséglet biztosítása.

*

Nagyszerű ujtás van a főkávéházunkban. Eltűnt a márványasztalairól a megszokott gyufa és mindenki kap a fekete kávéjához egy paklit ajándékképpen, s mindössze négy fillérrel lett ezen korszerű haladás következtében drágább a fekete.

Nem azt akarom kimutatni, hogy a szó legszorosabb értelmében véve ajándék, ha egy pakli gyujtót 3 filléren kap a kávé és négyen ad, míg egy eszése fekete átlag négy fillérjébe kerül és 38 on adja, hanem a jövőbe lát okoskodó szemem és elképzelem, milyen érdekes lesz, ha eltűnik majd a cukor és a só, a paprika, a mustár, a fogvájó és a szóda-bikarbóna az asztalról és minden vendég kap az ételéhez egy köteg fogvájót, egy kilo cukrot, egy kilo sót, egy kilo paprikát, egy negyedliter mustárt és egy nagy doboz szóda-bikarbónát, mennyire fognak ennek a kávéházba járó urak asszonyai örülni s vissza fogok kapni egy pár hatost egy huszkoronásból, ha egy feketekávét ki akarok fizetni?!

*

Még egy! Szerte az országban maximálják azokat az árakat, melyeket a pékek az

otthon megdagasztott kenyerek sütéséért követelhetnek.

Ezt a száraz kis ténytet ajánlom a maximálásra hivatott hatóság szives figyelmébe és biztosíthatom arról, hogy nem ok nélkül te szem.

Glin.

Márczius 15-iki ünnepély. A vármegyei kaszinó márczius hó 15-én d. u. 4 órakor tartja meg szerény keretek között saját helyiségében márczius 15-iki ünnepélyét, melyen az ünnepi szónok Gál István vármegyei aljegyző lesz. Az érdeklődő közönséget ez uton hívja meg a kaszinó elnöksége.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegyei közigazgatási bizottságnak márczius havi ülése a rendes szokáshoz hiven e hó 13-án, hétfőn lesz megtartva.

Választmányi ülés. A vármegyei kaszinó választmánya folyó hó 10-én Medveczky Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen a lemondott dr. Söldos Béla helyébe gazdává: Madarász Pál pénzügyi tanácsost választották meg.

Kitüntetések. A besztercebányai 16-ik honvédgyalogezrednél az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapták: Herchl Gyula, Dombi Rezső, Hugyez László tartalékos hadnagyok, Ivánkovits Jenő szolg. kivüli viszonybeli hadnagy, Czibur László, Rostár János zászlós és Gyurkovics Lajos tart. zászlós.

Signum laudis egy gömöri főhadnagynak. Mind a három fronton dicsőségesen kivette s jelenleg az olasz harcztéren kiveszi részét nagy háborunk küzdelmeiből runyai Söldos Árpád, a m. kir. 6 ik honvédhuszárezred tartalékos főhadnagya, aki az ellenséggel szemben tanusított kiváló érdemei elismerésül az elmúlt héten legfelsőbb elismerésben részesült.

Vitéz főhadnagya. Az oroszok Erzerum elestét minden áron tudtukra akarták adni a vitéz 67 eseknek a harcztéren. Ezért egy nagy fatáblára öreg betűkkel kirajzolták, hogy Erzerum pal (Erzerum elesett). — A városunkbeli születésű Brauner Ivánt, a 67-esek főhadnagját, 14 ik század parancsnokát az eset igen bántotta s azért magához vette káplárját: Willner Jós-kát s a legnagyobb golyózaporban elemelte az orosz állás közvetlen közelében levő, póznára tűzött fatáblát s rögtön más táblát szegezett fel, melyben megadja egyuttal válaszáat az oroszoknak. A zászlóaljparancsnok napiparancsban tudatta a legénységgel Brauner főhadnagya és Wilner József káplár vitéz tettét. A táblát a főhadnagya elküldötte édesapjának Brauner Gyula volt itteni, jelenleg eperjesi törvényhatósági főállatorvosnak.

Katonai előléptetés. A putnoki kerület népszerű országgyűlési képviselője: Putnoky Mór tart. hadnagy a lovasságnál főhadnaggyá lett előléptetve.

Esküvők. Molnár János gazdasági ispán kedves leánya Mariska folyó hó 6 án tartotta esküvőjét a róm. kath. templomban Virók Gyula teledi állomásfelvigyázóval. A menyasszony részéről tanuként szerepelt az anyakönyvi hivatalban Samarjay János ref. egyházi főgondnok, társas életünk tisztos tagja.

E hó 11-én, szombaton tartotta esküvőjét Budapesten dr. Horváth Jenő ügyvéd s oltárhoz vezette özv. Szentkirályi Lajosné szül. Makray Klementin urnót. A diszes esküvőn a menyasszony részéről dr. Fornet Gyula vármegyei főjegyző töltötte be a tanui tisztet.

Kinevezés. Markó Lénárd 6 ik huszárezredbeli tart. hadnagy főhadnaggyá, Merk Pál 5 ik gyalogezredbeli tart. zászlós hadnaggyá lett kinevezve.

Alapítvány. Özv. Káposztás Józsefné szül. Zehery Julianna a rimaszombati állami elemi leányiskola egy szegénysorsu, jó magaviseletű és szorgalmas tanulója részére 200 koronás alapítványának évi kamatát ajánlotta fel. Az összeg a gömörmegeyi nép- és iparbankban van elhelyezve 1915. július elseje óta s így annak kamata már a folyó iskolaév végén ki lesz adható. A jótékonszívű urnő szép alapítványáról az iskola igazgatója jelentést tett a gondnoksághoz.

Adomány. A vörös-kereszt egyesület céljaira Horváth Zoltán 10 koronát adományozott. Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

Halálozások. Az itteni pénzügyigazgatóságnál hosszú ideig működött mihályi *Milloss* Virgil, jelenleg debreczeni pénzügyigazgatósági irodavezetőt mély gyász érte. Felesége, szül. *Mayer* Paula, 36 éves korában, boldog házassága 17-ik évében folyó hó 6-án Debreczenben elhunyt. Temetése 7-én ment végbe Debreczenben. Mélyen sujtott férjén kívül anyja, testvérei és rokonai gyászolják az elhunytat.

Kovács István, volt fogyasztási szövetkezeti üzleti alkalmazott, hosszas betegség után folyó hó 4-én 17 éves korában elhunyt városunkban. Nagy részvét és a cigányzenekar muzsikája mellett folyó hó 7-én kísérték ki utolsó útjára a korán elhunytat.

Szabó Lajos megyei árvaszéki irattárnokot és nejét súlyos gyász érte, amennyiben hosszú idő óta betegeskedett fia: Géza kereskedő segéd, folyó hó 9-én 20 éves korában elhunyt. Ma délután temetik a korán elhalt fiatal embert, kinek elhunyt szülei körében kelt őszinte részvétet.

Dr. *Kres* Gyula vashegyi bányaműorvost és feleségét: *Kishonthy* Margitot mély gyász sujtotta le, melynek híre széles körökben kelt őszinte, igaz részvétet. A szerető szülőknek szép reményekre jogosító egyetlen fiuk, főgimnáziumunk volt jeles növendéke: *Kres* Dezső osvostanhallgató, ki nemcsak pályája folyamán tett tanúságot kiváló ambíciójáról és nagy szorgalomról, hanem mint kitűnő zenei talentum is szép jövőjéről jogosított fel, folyó hó 8-án hosszas szenvedés után Vashegyen 21 éves korában elhunyt. Bánatos szülein kívül két testvére: *Margit* és *Márta*, nagybátyja: *Kres* Kornél huszárezredes feleségével: *Valter* Elzával, nagynénje *Bihary* Gyuláné szül. *Kiskuty* Anna kiterjedt rokonsággal gyászolja az elhunyt derék fiatal embert, kinek hült tetemeit f. hó 10-ikén Vashegyen helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Fless József italmérő 1 éves *Pál* nevű fia folyó hó 6-án elhunyt. 8-án temették.

A helybeli Vöröskereszt-kórház egyik rendkívül munkás, kötelességtudó és kiválóan ügyes ápolónője: *Husztli* Juliska, ki nemcsak a betegekkel való odaadó, gyöngéd bánásmódja által kedveltette meg magát, de a műtéteknél is sok ügyességgel segédkezett, folyó hó 10-én hosszas szenvedés után *Serkén* elhunyt. Temetése folyó hó 11-ikén *Serkén* nagy részvét mellett ment végbe s megjelent azon *Samarjay* Jánosné elnöknő a kórház vezetője is és a ravatalra két koszorút helyezett.

Elhunyt orosz fogoly. Megirtuk lapunkban, hogy *Vladimir* Akischen 23 éves orosz fogoly Szirk község határában a sodronypályáról mintegy 25 méter magasságból leesett s súlyos betegen az itteni közkórházba szállítottatott. A szerencsétlen ember a leggondosabb ápolás ellenére itt folyó hó 6-án meghalt. 8-án temették el a kórházból.

A lisztellátás ellenőrzése. E hó 10-én pénteken Rimaszombatba érkezett *Hegedűs* Kálmán országgyűlési képviselő, hogy a belügyminiszter megbízásából ellenőrizze és megvizsgálja a vármegye lisztellátásának ügyét. *Kubinyi* Géza főispánnál szállott meg s ugyanakkor az ő lakásán folyt le az az értekezlet, melyen a kiküldött képviselő előtt a legapróbb részletekig megvilágították az ismert lisztmizériákat s azok okait. Az értekezleten megjelent *Lukács* Géza alispán is, aki betegségéből felgyógyulva első ízben működött hivatalos minőségében. Ott voltak dr. *Sóldos* Béla vármegyei másodfőjegyző, *Gál* István vármegyei aljegyző, dr. *Fekete* Tibor főispáni titkár és dr. *Kovács* László polgármester. Az értekezlet után *Hegedűs* képviselő a város egyes üzleteiben győződött meg arról, hogy a helyi hatóságok a legnagyobb rendben és precizitással intézik a lakosság ellátásának ügyeit.

A háztartási fémtárgyak rekvi-rálás. A vendéglősök, kávéosok, sütők, cukrászok és az ételt kiszolgáltató egyesületek, a jótékony egyesületeket kivéve, fémedényeik felét, mindazon kereskedők és iparosok, akik fémtárgyakat előállítanak, illetőleg azokat forgalomba hozzák, fémtárgyaik egyharmadát tartoznak a fémtárvéti bizottságok felhívására beszállítani. Az átvéti bizottságok beosztását, valamint a beszállításra vonatkozó felhívást

a vármegye alispánjának hirdeteménye közli, mely szerint az öt rendezett tanácsú városon kívül Csetnek, Pelsőcz, Helpa, Putnok, Zádorfalva, Feled, Felsőbalog, Nyustya, Rimakokova, Osgyán, Tornalja és Ratkó községekben fog átvéti bizottság működni.

Elismerő okirat. A Rimaszombati Takarékpénztár részv. társ. — vármegyénk ezen tekintélyes, kiváló pénzügyintézete — a nehéz háborus idők közepette, az osztrák magyar bank miskolczi fiókjához ezer koronát aranyban beszállított. A központ a pénzügyintézet ezen tényét legnagyobb elismeréssel vette tudomásul és a takarékpénztár vezetőségének ezen elismerést csinosan kiállított, meleghangú oklevél útján hozta tudomására.

Igazgató tanácsülés. A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazgató tanácsa folyó hó 4-én *Medveczky* Sándor elnöklésével ülést tartott. Az igazgató tanács *Loysch* Ödön igazgató előterjesztette a lefolyt iskolai félévre vonatkozó jelentését. — A lefolyt iskolai félév minden mozzanatára kiterjedő szakszerű jelentést az igazgató tanács helyeslőleg vette tudomásul. Ezután elfogadta a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését és *Keres* Dezső pénztárnoknak ügybuzgó működésének elismerése mellett a felmentvényt megadta és megállapította a főgimnázium költségvetését. Megalkította a számvizsgáló bizottságot, amelynek elnökéül *Szakall* Vinczét, tagjaiul csetneki *Gyürky* Pált, *Máriássy* Lászlót, dr. *Kovács* Lászlót és *Simon* Mihályt kérte fel a tisztviselőknél kívül. Végül dr. *Institör* Endre a főgimnázium ügyészének referádája alapján tárgyalta a néhai komlóskeresztesi Fehérváry János téle 40000 koronás tanulmányi ösztöndíj alapítvány pontozatait. A jegyzőkönyvet *Komáromy* Géza az igazgató-tanács jegyzője vezette.

Amerikai közjegyző. Az „Amerikai Magyar Népszavában” olvassuk e sorokat: „Uj közjegyző. Mint jó forrásból értesülünk, *Mindszenth* Kálmán, a Slavonik Deposit Bank fő-tisztviselője kitűnő sikerrel tette le a Pennsylvania állam által megkívánt közjegyzői vizsgát. *Mindszenth* Kálmánt nem kell bemutatnunk a Wilkes Barre és környéke magyarságának, ismerjük őt, mint a fentnevezett bank foreigen osztályának vezetőjét, mint jó magyar embert, ki lelkiismeretesen intézi már évek óta ügyesbajos dolgainkat s oly sok esetben bizonyította már be, hogy ha elintézni valónk volt, akár szülőhazánkban, akár Amerikában, ő mindenkor önzetlenül végezte és jó tanácsokkal látott el bennünket. Annál nagyobb örömünkre szolgál közjegyzővé való kineveztetése, mert ezután bármily kényes ügyben is bizalommal fordulhatunk hozzá, mert ügyeinket az illetékes hatóságoknál személyesen intézheti el.”

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága kis fiacskánk elhunyt alkalmából részvétükkel felkerestek s így nagy fájdalomkat enyhíteni kegyesek voltak, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Rimaszombat, 1915. márczius 9.

Dickmann László és neje.

A vak katonáknak. Özv. *Pajer* Józsefné Putnokról 10 koronát küldött szerkesztőségünk címére a vak katonák segélyakció-jának céljaira, mely összeget *Lukács* Gézáé alispánné kezeihez juttattuk.

Meleg ruha a katonáknak. *Kajaba* Árpádné Koháryházaról egy csomag kötött téli ruhaneműt küldött *Lukács* Gézáé alispánné címére, melyet a vidék népének összegyűjtött filléreire vásárolt pamutból *Kajaba* Jolán, *Paál* Gizi, özv. *Szabó* Jánosné és özv. *Kiszely* Istvánné kötötték. A csomagot a hadsegélyző hivatalhoz továbbította az alispánné s ezuton fejezi a jótékony és humanitárius cselekedetért hálás köszönetét.

A vármegye a kárpáti falujáért. A vármegye őszi közgyűlésén 5000 koronát szavazott meg a felépítendő kárpáti falu céljaira. A belügyminiszter a vármegye ezen határozatát a napokban leérkezett rendeletével jóváhagyta.

Czél tévesztett golyó. A helybeli 80-ik cs. és kir. gyalogezred legénysége, illetve egy géptegyverosztágya, folyó hó 6-án gyakorlatot tartott s egy löveg czél tévesztve az Átes

Péter 22 éves közkatona jobb czombjába furdott. A sérültet bevitték a közkórházba.

Oláh Gyula családjának! A mult számunkban közölt felhívás folytán e héten a következő adományok érkeztek az elhalt cigányprimás családja segélyezési céljaira: *Lukács* Endre tüzérhadnagy Eperjesről 10 kor., *Kuna* Aurél fősoldgábiró Jolsváról 5 korona. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

Adományok vak katonáknak. *Lukács* Gézáé alispánné által vezetett s a vak katonákat felsegélyző akció céljaira a „Gömör-Kishont” útján adakoztak *Loderer* Ida Losonczi 2 korona és *Müller* Lajos Koháryháza 10 kor., mely adományokat e helyen hálással nyugtázza.

Szomoru közbiztonsági állapotok. Joggal hitte volna mindenki, hogy a katonaságnak városunkban és vidékén történő elhelyezése, ha a drágaságot és a megélhetési nehézségeket nagy mértékben fokozza is, egy előnyvel bizonyára fog járni s ez a közbiztonsági állapotok javulása. A háboru óta rendőrségünk hiányos s hasztalan tárazdik a főkapitány, alkapitány, detektív és más alkalmazott, ha legénység nincs megfelelő számban és minőségben. Utóbbi időben sűrűn halljuk, hogy itt a korcsmában törtek be s elvittek italt meg 6—800 koronát, ott az üzletbe törtek be s árukat és pénzt vittek el; magánlakásba is behatoltak s élelmiszereket loptak el. — A mult héten 5 ikére virradó éjjel a zálogházba látogattak el a betörők s mintegy 110 tárgyat: órákat, ékszerket, stb. stb. emeltek el, nagy kárt okozva a tulajdonosnak. A rendőrség erőyes nyomozást indított a tettes kikutatása iránt.

Jótékony adomány. *Kohn* Adolf helybeli kereskedő és neje 25 koronát adományoztak az izr. nőegyletnek, mely nemeslelkű adományukért fogadják ezuton is az egyet hálás köszönetét.

Az elnökség.

Térzene. Mult vasárnap, folyó hó 5-ikén délben az Erzsébet téren fél 12-től fél 1 óráig játszott a 80-ik cs. és kir. gyalogezred zenekara. Az idő kedvezett s a közönséget a muzsika és a jó időjárás kicsalta az Erzsébet-tér járdáira.

Francia internáltságból hazatért család. Az elmúlt napokban érkezett haza Rimaszombatba párisi internáltságból *Oláh* Bertalanné 5 gyermekével, akit a háboru kiütése Franciaországban talált. *Oláh* Bertalan cigány-muzsikus az 1913-ik évben ment ki Párisba s ott *Radies* Bertalan bandájában játszott. A háboru kitörésekor *Trouwill* fürdőhelyen játszottak s onnan Párisba internáltak s egy kolostorban helyezték el, ahol 1200 magyar internált tartózkodott. Elég jó bánásmódban részesültek, csak az étkezésük volt szerfölött sovány s 5 korona segélyt kaptak hetenként. Február 17-én az asszonyt öt gyermekével s 120 más magyar internált asszonynyal Svájcra keresztül hazaküldték.

Eladó fenyő. 250—300 drb. háromszor átültetett, 2—3 méter magas, szépen fejlődött fenyő olcsón eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

ÉRTESÍTÉS! Értésitem a nagyérdemű uri közönséget, hogy a közeledő tavaszi és nyári időnyre **tiszta gypju szövetek** nagy választékban raktárra érkeztek, amiért felkérem nagybecsű vevőimet, hogy szükségletüket saját érdekükben mennél előbb szerezzék be. 3—4

Tisztelettel: **JÓZSA A.**
Katonai cikkek legolesőbb bevásárlási forrása.

Közgazdaság.

A Rimaszombati Takarékpénztár évi jelentése és zárszámadása.

A napokban jelent meg a Rimaszombati Takarékpénztár r. t. igazgatóságának mult évi jelentése és a zárszámadása.

A jelentésből a következőket közöljük, mert ez általános megvilágítását képezi a pénzügyintézeteink mult évi állapotának:

„A világháboru rásütötte izzó bélyegét a közgazdasági élet összes ágazataira. Ezek némelyike meglepő rugékonysággal simult az új viszonyokhoz, másika azonban alig tud kibontakozni annak súlyos hatása alól.

A kisbirtokos- és kereskedő-osztály legkönnyebben tudta pótolni, avagy nélkülözni a

töle elvont munkaerőket és mert termékeit, cikkeit folyton emelkedő áron értékesíthette, ennek folytán eddig el sem képzelt anyagi jóléthez jutott. Középbirtokosaink azonban minden téren szenvedték a háboru czéljaira felhasználás és náluk alig pótolható segítő erők hiányát.

Ezek hatása alatt a kis tételű jelzálog- és váltó-kölcsönöknél nemcsak a kamatok folytak be kellő pontossággal, de tetemes töke visszafizetések is történtek. A nagyobb összegű jelzálogkölcsönök annuitásainál azonban számottevőbb hátralékok mutatkoznak. — Bár ezen kamatkövetelések a tőkével egyenlő rangsorozattal vannak telekkönnyvileg biztosítva, ezeknél mégis kellő tartalékolásokról gondoskodtunk.

Új kölcsönök kihelyezése az elmúlt évben majdnem teljesen szünetelt és üzleti előrehaladásunkat minden téren a legnagyobb óvatosság vezérelte. Az ország legelső pénzügyi intézetei állandó bizalmukkal tüntették ki takarékpénztárunkat és hasonló bizalomteljes üzleti viszonyi sikerült létesítenünk környékünk számos pénzügyi intézetével is.

Klenócson, vármegyénk ezen fölülte szorgalmas lakosságu nagyközségében, fiókintézetet nyitottunk, mely az elmúlt év utolsóelőtti hónapjában kezdte meg működését.

Betéteink nagyarányu emelkedést mutattak fel, de ezzel szemben a hadikölcsön-kötvények jegyzésére oly nagy összegek vétettek igénybe, hogy végeredményében az előző évi állománnyal szemben némi apadás jelentkezett.

A második és harmadik hadikölcsön kötvényjegyzések sikere érdekében teljes erőnkkel közreműködtünk, mirek eredményeként a múlt évi kibocsátásoknál ügyfeleink részére három millió hatszáz ezer korona összegű jegyzést bonyolítottunk le.

Hasonló hazafias szolgálatot igyekeztünk teljesíteni hadifoglyoknak szóló pénzáttalások előzékeny közvetítésével is.

A tizenégy év előtt az itteni társintézetekkel karöltve létesített Rimaszombati Konzervgyár az elmúlt évben gyökeres átalakuláson ment keresztül, mellyel kapcsolatban a szükségesnek mutatózó leírások keresztülvitele érdekében a gyár alapítóját 50%-kal leszállította. Ezen mivelet folytán a mindnagyobb fogyasztókört nyelő iparvállalat már a múlt üzletévre osztalékot fog juttatni részvényeseinek és ezután állandó jövedelmezősége is biztosítottnak tekinthető.

Átérve a számszerű adatokra, az üzletforgalom 88.177.009 korona volt, míg a pénztárforgalom 45.008.796 koronát tett ki.

Takarékbetét volt az év elején 8.724.149 K, az év végén 8.407.410 K. A váltótárca kevéssel emelkedett. Üzleti tiszta nyereség 90.902 korona volt, melyből 40 koronás osztalék fizetetik a részvényeseknek.

Gabonafeleslegek beszoigáltatása. Miután a most folyó rekvirálások körül többféle zavar és félreértés merült fel, szükségesnek tartjuk a gazdaközönséget a következőkben tájékoztatni:

Mindenki köteles buza, rozs, árpa, zab- és lisztkészletét a hatóságnál bejelenteni. Különösen hangsúlyozzuk, hogy nemcsak a felesleg volt bejelentendő, hanem mindenkinek a teljes készlete. Ez a bejelentés nem azt jelenti, hogy a bejelentett mennyiséget a pénzügyőr vagy a hatóság rekvirálja, sőt ellenkezőleg, aki bejelentetlen készletet tart magánál, az rekviráltatik, mint rejtett készlet, aki pedig a részére és családjának járó készletet rendesen bejelenti, azt a hatóságok nála meghagyják. Aki tehát eddigelé azt a készletet is, ami az ő háztartásában és gazdaságában szükséges, be nem jelentett, az ezt a mulasztását igyekezék pótolni s a bejelentést az előljárásgoknál a rekviráló közegek megjelenése előtt haladéktalanul tegye meg.

A bejelentés alkalmával a bejelentő vagy pedig az összeíró hivatalos közeg megállapítja, hogy ki mennyi gabonakészlet megtartására jogosult. Erre nézve a számítás a következő: Minden gazdálkodó a következő czimeken tarthat meg gabonát: *buzából* a) családjában és háztartásában vagy gazdaságában természetbeni ellátást élvező minden egyénre havonként és fejenként 17 kilogrammot. Az ellátás a folyó

év augusztus 16-ig biztosítható, ennél fogva márczius 1-től augusztus 16-ig 5 és fél hónapi szükséglet vehető számításba, a mi fejenként 91 kilogramm buzának felel meg, minden gazda tehát annyiszor 91 kilogramm buzát tarthat meg, a hány személynek ad természetben ellátást. — b) Mezőgazdasági munkások és hadifoglyok élelmezésére minden hold földre 4 kilogr. buza, illetőleg az előírt élelmezési mennyiség számítható. — c) A konvencziós cselédek részére a bérlevél szerint aug. 16-ig járó konvenczió. — *Árpából* visszatartható a vetőmag, a konvenczió és hasas, vagy fias kocznának darabonként 2 q., magló sertésnek 1 q. *Tengeriből* az 1915. decz. 26-ig bejelentett mennyiségből a hatóság által eddig nem rekvirált mennyiség tartható vissza, amennyiben az takarmányul szükséges. A ki tengerikészletét eddig nem jelentette be, elkobozás elkerülése végett haladéktalanul ajánlja fel a közgazgatási hatóság útján a Hadi Termény Részvénytársaságnak.

A mikor ki lett számítva, hogy ki-ki mennyit tarthat meg a maga háztartási és gazdasági szükségleteire, akkor ezt a mennyiséget össze kell vetni a meglévő készlettel és a jogosultan megtartható mennyiségnek a készletből történt levonása után fennmaradó felesleg az a gabona, amit az állam részére mindenki köteles átadni. A gabonafelesleget egyedül csak a Hadi Termény Részvénytársaságnak szabad átadni, másnak gabonát sem eladni, sem venni nem szabad, mert aki gabonát elad vagy vesz kihágást követ el és szigoruan büntetetik.

Addig, a míg a kutatással megbízott hivatalos közegek működésüket valamely községben, vagy városban meg nem kezdték, a gazdának mindig módjában áll a bejelentés megtételével magát mentesíteni a büntetések és elkobozások alól. A büntetés rendkívül szigorú, a mi abban találja magyarázatát, hogy a bejelentési köteletség teljesítésére a közönség oly sok ízben és oly alaposan ki lett oktatva, hogy aki ennek daczára mégis elmulasztja, készletét elrejt, ott már a rosszakarat és a szándékosság megállapítható.

A kinél a nyomozó közegek titkolt, vagy rejtett készleteket találnak, attól minden esetre elkobozzák a készletet, az alispán az elkobozott készlet értékének kétszeresét szabja ki rá büntetésül és harmadszor rendőrhatalóság kihágási eljárást köteles indítani az illetővel szemben s alkalmazni kell a büntetést, ami két hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel jár.

Magánosok tengerivásárlása. A földművelési miniszter rendeletet adott ki, mely szerint megengedi, hogy több vármegyében, ezek között Gömör Kishont egész területén is tengerit nemcsak a Hadi Termény Részvénytársaság vagy annak részére bizományosai, hanem azzal a feltétellel, hogy a vevő a megvásárolt mennyiség felét a Hadi Termény Részvénytársaságnak közczélokra megvételre felajánlja, saját gazdasága részére takarmányozási, hízalási és háztartási szükségletre kizárólag és közvetlenül a termelőtől, ennek szabad rendelkezése alatt

álló készletéből más is vásárolhasson. — Vevő köteles a megvásárolt tengeri-készlet felét a vételtől számított nyolcz napon belül a Hadi Termény Részvénytársaságnak írásban közczélokra megvételre felajánlani. A vonatkozó beadványnak tartalmaznia kell az eladó nevét, lakhelyét, a vásárolt mennyiséget. Csatolandó az előljárárság hivatalos bizonylata, melyből kitűnjön az eladó termelő minősége, készlete s az, hogy a vevő tényleg hízalási vagy háztartási szükségletére vásárolta a tengerit.

A városi közvágóhid. A „Közmunka” című lapban olvassuk a következőket: „Rimaszombat: Városi közvágóhid, Rimaszombatban, a vágócsarnok 4 nagy, 10 apró marha és 80 sertés egyszerre vágására tervezetett, bélmosó helyiséggel, az előhűtő és hűtő külön elhelyezve, valamint a megfelelő istállók is. Költség 137800 korona. A kitört háboru, a jóváhagyott tervezet végrehajtását megakadályozta. Az építő anyagok Rimaszombatban beszerezhetőek, a felszerelés és gépek kívülről szállítandók. Munkaadó: a város.” Utána jártunk a dolognak és úgy tudjuk, hogy a szükséges költség megvan s az egész dolog reális alapokon nyugszik és a háboru után megvalósítható. Az illető lapban a gömöri városok közül még Rozsnyót említik föl, hol munka egyelőre nincsen.

A sertéshus, illetve szalonna és zsir új maximális ára. Talán illuzórius dolog leközölni a sertéshus, szalonna és zsir új maximális árait, amelyek e hó 16-án lépnek életbe s amely papiroson olcsóbbá teszik a sertéshust és termékeket. Mégis itt adjuk a hivatalos ármegállapítást:

Olvasztott disznózsir	5 70 K
Háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsir	5 30 K
Friss nyers szalonna	5 10 K
Friss sertéshus (nagyban)	2 50 K
Friss sertéshus (kicsinyben)	2 80 K
Friss sertéshus szalonnával félsertésen kint fejjel és lábbal számítva	3 30 K
Szótt, füstölt, paprikás, főzött, abált és csemege-szalonna	5 50 K
Sonka füstölt	4 20 K
Sonka főve	5 20 K
Kolbász nyers	3 20 K
Kolbász füstölt	5 20 K
Hurka nyers vagy főzött (rizses)	2 80 K
Hurka nyers vagy főzött (sárga kásás vagy véres)	1 50 K
Disznósajt	3 20 K
Füstölt fej, füstölt nyelv, császárhus	4 20 K
Füstölt oldalas	3 70 K
Kacsonya-részek	1 50 K

Közgyűlési naptár. Márczius hó 16-án: Rimaszombati Takarékpénztár r.-t. Rimaszombat.

Márczius hó 20-án: Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank r.-t. Rimaszombat.

Márczius hó 23-án: Gömörmegyei Nép- és Iparbank r.-t. Rimaszombat.

Márczius hó 21-én: A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-t. Rimaszombat.

Márczius hó 29-én: A Jolsvai Takarékpénztár R. t. Jolsva.

Meghívó.

A „Gömörmegyei Nép- és Iparbank Részvénytársaság”

1916. évi márczius hó 23-ikán délelőtt
9 órakor tartja saját helyiségében

XLV-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja

az Igazgatóság.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg jóváhagyása, határozat a nyereség felosztása iránt és a felmentvény megadása.
2. A sorrend szerint kilépő 3 igazgatósági tag helyének betöltése 3 évre.
3. Öt felügyelő-bizottsági tag helyének betöltése egy évre.
4. Napibiztosok választása egy évre.
5. Esetleges indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált vagyonszámla, veszteség- és nyereség-számla a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében megtekinthető.

Vessünk zabot! A vármegyei vetőmag ellenőrző bizottság ezúton hívja fel a gazdaközönség figyelmét arra a körülményre, hogy a bükköny vetőmag beszerzése teljesen lehetetlen s így helyesen teszik, ha minél több zabot vetnek el, mert zab vetőmag meglehetősen nagy mennyiségben áll rendelkezésre s azonnal szállítható.

Szerkesztői üzenet.

S. C. Cordis. Megkaptuk az „Imen-onnan“-t, de legnagyobb sajnálatunkra félre kellett tennünk, mert egyrészt a mi vármegyénk vonatkozásában nem aktuális, másrészt pedig itteni illetékes körökben rossz vért szűlné a közlése. Szívvelyes üdv! — A kiadóhivatal rendszeresen küldi a lapot, de a posta most nem egészen biztos a szállításban.

K. M. Künnyü a biztos fedezékből pengetni a lautot! Ha még jól pengetné, hagyján, de a sorok nem gördülnek. Kérünk mást!

Dr. F. L. Pécs. Köszönettel vettük s a legközelebbi számban hozzuk. A meghívó küldése iránt szerkesztőnk a vármegyházán intézkedett, egyébként levelet ír.

Ebjon. Több közölhető dolog vár a nyomdafestékre, legközelebb fogjuk az illető címeket kikeresni és megírni.

Kézizálogtárgyak elárverezése

A Rimaszombati Takarékpénztár kézizálog tüzletében 1915. évi május 31-éig lejárt és ki nem váltott, sem meg nem hosszabbított tárgyak, miniszteri engedély alapján **1916. évi április hó 5-én délután 2 órakor** az intézet helyiségében elfognak árvereztetni.

Egy leány,

aki kereskedelmét végzett és a gépirásban is jártas, **helyben vagy vidékre irodai alkalmazást keres.**

Czim: Megtudható a kiadóhivatalban.

420 métermázsára

becsült elsőrendű széna, sarju és lóhere eladó.

2-2 Nagyszabosi körjegyző.

Egy gyakorlott

gépirónő,

ki már irodában alkalmazva volt, **állást keres.** — **Czim:** a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás

Szijjártó-utca 49. szám alatti emeleti lakás, mely áll: 3 szoba, alkove, fürdőszoba, konyha, éléskamara és mellékhelyiségekből, villanyvilágítás és vízvezetékekkel ellátva, folyó évi május hó 1-től bérbeadó. — Értekezhetni lehet **Rákóczy-utca 4. sz. alatt.**

Kiadó lakás

Koháry-utca 6. szám alatt egy két és egy három szobából álló lakás vízvezetékekkel és villanyberendezéssel a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **folyó évi május hó elsejétől kiadó.**

MEGHÍVÓ.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részv.-T.

1916. évi március hó 21-én (kedden) d. e.
10 órakor tartja meg saját helyiségében

IX. rendes évi közgyűlését,

melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése a felügyelőbizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása, nyereség felosztása és kifizetése iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
5. Ö. igazgatósági tagnak megválasztása.
6. Öt felügyelőbizottsági tagnak megválasztása.
7. Alapszabályszerűleg beadott indítványok tárgyalása.

Rimaszombat, 1916. évi március hó 9-én.

Az igazgatóság.

Az eredeti zárszámadások a közgyűlés napjáig délelőtt 9—11 órák között az intézet helyiségében megtekinthetők.

A módosított alapszabályok 19. §-a szerint a közgyűlésen részt vehet minden részvényes, kinek három hó óta társasági részvény van a részvénykönyvben nevére írva és részvényét a közgyűlést megelőzőleg 2 nappal az intézetnél letétbe helyezte.

Eladó bor.

Kitűnő minőségű putnoki
1915. évi termésű **rizling bor** 40 hl. eladó.

Tudakozódni lehet:
Thököly-utca 21. sz. alatt.

Bérbe kiadó

Rimaszombatban, a főgimnázium közelében egy körülbelül 2470 □ öf területű (Kres-féle)

gyümölcsös és veteményes kert.

Bővebbet:

VLADÁR JÓZSEFNÉ urnónél.

MEGHÍVÓ.

A Jolsvai Takarékpénztár Részv.-T.

félszázados működésének emlékünnepegyével egybekapcsolt

50-ik évi rendes közgyűlését

1916. évi március hó 29-én d. u. 2 órakor

tartja saját helyiségében megtartani, melyre a t. cz. részvényesek meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Közgyűlési elnök választása
2. Jegyzőkönyvet hitelesítő 2 tag kiküldése.
3. Az intézet 50 éves fennállásának, a részvénytársaság félszázados működésének méltatása ünnepély keretében.
4. Intézetünk állásáról és a lefolyt évi eseményekről teendő igazg. jelentés.
5. Az üzlet évi zárszámadás és mérleg megvizsgálásáról szóló felügyelőbizottsági jelentés.
6. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére szóló felmentvény megadása.
7. Az évi tiszta nyereség mikénti elosztása és az osztalék megállapítása.
8. Ügyvezető igazgatói állás betöltése, esetleg az igazgatóság javaslata folytán szakképzett ügyvezetői igazgatói állás szervezése, ehhez képest az alapszabályoknak módosítása.
9. A közgyűlést megelőző nyolcz nappal beadott indítványok és kérvények tárgyalása.

Jolsván, 1916. március hó 1.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Az eredeti mérleg, a veszteség-nyereség számla, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlést megelőző 8 napon a hivatalos órák alatt az intézet hivatalos helyiségében megtekinthetők.